

# PRIMES

[3] Proces ZJN u praksi



**PRIMES**  
Green Public Procurement



Co-funded by the Intelligent Energy Europe  
Programme of the European Union

# Sadržaj

- 1) **Proces nabave**
- 2) Kriterij dodjele
- 3) Uvjeti sposobnosti
- 4) Monitoring



# Proces nabave

## Faze

Jedan

Korak 0: Pristup

Korak 1: Preliminarne tehničke konzultacije

Korak 2: Definiranje predmeta nabave

Korak 3: Definiranje kriterija

Korak 4: Objava poziva

Korak 5: Odabir dobavljača

Korak 6: Procjena ponude (kriterij dodjele)

Korak 7: Sklapanje ugovora

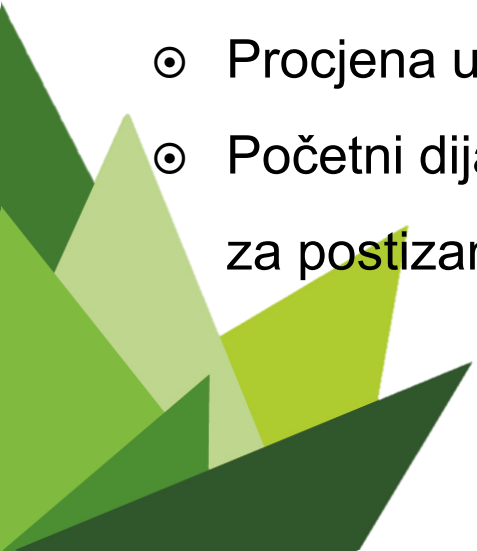
Korak 8: Praćenje izvršenja ugovora

Dva

Tri

# Proces nabave

## Plan nabave

- ⊙ Što je potrebno? Kada? Koliko?
  - ⊙ Sistematsko razmišljanje – npr.: običan printer vs. višenamjenski uređaj?
  - ⊙ Integrirano razmišljanje o više utjecaja – npr. zgrada (stambena zgrada, klimatski utjecaj, materijalni utjecaj)
  - ⊙ Procjena utjecaja inovacija na okoliš – uobičajena praksa?
  - ⊙ Početni dijalog između naručitelja i krajnjih korisnika, što je važno za postizanje održivosti
- 

# Proces nabave

## Preliminarne tehničke konzultacije



- ⊙ Rani tržišni angažman može biti važan u vidu pripreme nabave i informiranja gospodarskih subjekata o planovima i kriterijima nabave.
- ⊙ Primjer: tražiti ili prihvatiti savjet od nezavisnih, relevantnih stručnjaka ili vlasti ili sudionika na tržištu (intervju, radionice itd.)
- ⊙ Rani tržišni angažman ne krši pravila nediskriminacije i transparentnosti

# Proces nabave

## Kriteriji

Uvjeti za proizvode/usluge

Predmet natječaja

Tehnička specifikacija

Kriterij dodjele

Klauzule izvršenja ugovora

Varijante

Kriteriji za ponuditelje

Kriterij za isključenje/ Tehnička sposobnost

# Sadržaj

- 1) Proces nabave
- 2) **Kriterij dodjele**
- 3) Uvjeti sposobnosti
- 4) Monitoring



# Predmet nabave

## Kriterij za dodjele

- ⊙ Možeš kupiti **što god** želiš, ali Zakon o javnoj nabavi ti govori **kako**
- ⊙ Poštivanje općih načela javne nabave (npr. nediskriminacija, proporcionalnost, transparentnost)
- ⊙ „**Održivost**” od početka





# Predmet nabave

## Primjeri testova



Nabava energije od učinkovitog dobavljača



Poziv za nabavu računala s Energy Star certifikatom




Ugovori za nabavu lokalnih proizvoda

# Tehničke karakteristike (I)

## Kriterij dodjele

- ⊙ Definira tehničke i funkcionalne karakteristike proizvoda, tako da ispunjava svrhu nabave.

Npr.:

- Razina kvalitete, smanjenje utjecaja na okoliš i klimu
  - Dizajn za široku upotrebu (uključujući mogućnost korištenja osobama s invaliditetom) i procjena sukladnosti;
  - Izvedba, korištenje proizvoda, sigurnost, uključujući zahtjeve relevantne za istoimene proizvode
  - Testiranje i metode testiranja, ambalaža, označavanje, korisničke upute
- 

# Tehničke karakteristike (II)

## Kriterij dodjele

Tehnička specifikacija za:

- ⊙ Poboljšanje izvedbe u smislu bolje zaštite okoliša
- ⊙ Korištenje određenih posebnih materijala
- ⊙ Faktori povezani s proizvodnim metodama/procesima, opskrbom ili razmjenom;
  - Čak i gdje takvi faktori nisu dio materije proizvoda (npr. bez upotrebe toksičnih kemikalija ili upotreba energetski efikasnih strojeva)
  - Kada se odnosi na proizvodne procese ili specifične procese za neku fazu životnog ciklusa proizvoda, moraju biti povezani s predmetom ugovora i biti proporcionalni vrijednostima i ciljevima ugovora

# Tehničke karakteristike



Proizvod proizveden korištenjem energetski efikasnih strojeva



Dobavljač (proizvoda) mora imati niskouglično vozilo

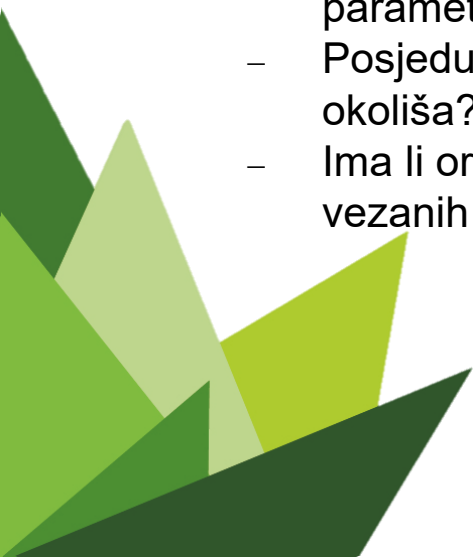


Dobavljač mora imati razvijenu politiku o organskoj hrani

# Postupak odabira (I)

## Kriterij odabira

- ⊙ Postupak odabira fokusira se na ekonomsku i tehničku sposobnost izvršitelja da obavi svoju zadaću prema ugovoru
- ⊙ Pitanja:
  - Da li je organizacija kompetentna za izvršavanje parametara ugovora vezanih uz zaštitu okoliša?
  - Da li u organizaciji rade ljudi s iskustvom i kompetencijama za izvršavanje parametara ugovora vezanih uz zaštitu okoliša?
  - Posjeduje li organizacija ili ima pristup tehnologiji koja je potrebna za zaštitu okoliša?
  - Ima li organizacija sredstva za osiguranje izvršavanja parametara ugovora vezanih uz zaštitu okoliša (npr. pristup relevantnoj tehnologiji i mjerama)?



# Postupak odabira (II)

## Kriterij odabira

- ⊙ **Naručitelj može tražiti od ponuditelja:**
  - Da bude upisan u sudski registar država članica
  - Da posjeduje određenu autorizaciju ili da bude član neke organizacije, čime je dana potvrda o mogućnosti izvoženja sličnih poslova u matičnoj državi
- ⊙ **Minimalni godišnji promet ne smije prelaziti procjenjenu dvostruku vrijednost ugovora**
  - Kada je ugovor podjeljen u dijelove, ova stavka se odnosi na svaki pojedini dio.



# Postupak odabira



Isključivanje u slučaju kršenja Bečke konvencije o zaštiti ozonskog omotača



Ponuditelji moraju imati dovoljno visok stupanj iskustva vidljiv iz relevantnih referanci od ugovora u posljednjih 5 godina. U slučaju sukoba interesa koji može negativno utjecati na izvedbu ugovora, naručitelj pretpostavlja da nije zadovoljen kriterij stručne sposobnosti.



Ponuditelji moraju naznačiti određene mjere upravljanja okolišem koje će moći koristiti prilikom izvođenja ugovora;

# Upotreba ekooznaka (I)

## Kriterij dodjele

- ⊙ Nova pravila omogućuju naručiteljima da se referiraju na određene ekooznake prilikom određivanja okolišnih karakteristika radova, proizvoda ili usluga koje žele kupiti.
- ⊙ Ako ponuditelj nije u mogućnosti dobiti traženu oznaku na vrijeme, oznake sličnog značenja ili neki drugi dokaz mora biti prihvaćen od strane naručitelja.
- ⊙ Kada se neka oznaka ne odnosi na predmet ugovora, naručitelj neće tražiti oznaku kao takvu, ali može definirati tehničke karakteristike.



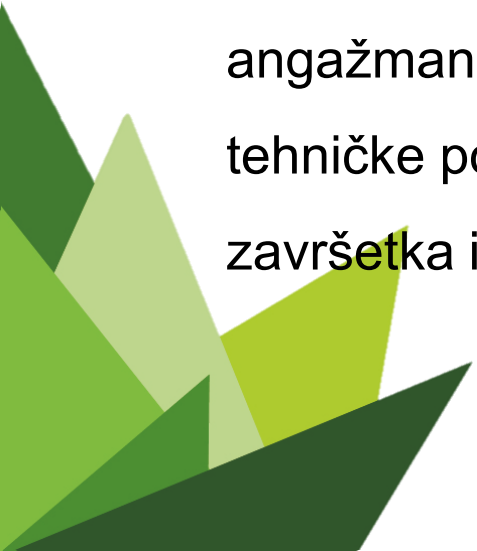
# Korištenje ekooznaka (II)

## Kriterij dodjele


- ⊙ Oznake koje se prilikom odabira uzimaju u obzir, moraju biti povezane s predmetom nabave.
- ⊙ Oznake se ne povezuju sa samim poduzećima ili njihovim politikama.
  - U ovom slučaju poveznice se mogu napraviti samo za specifične značajke oznake koje su povezane s ponuđenim predmetom nabave
- ⊙ Transparentnost postupka
  - Mora biti osigurano sudjelovanje nezavisnih tijela (svi relevantni sudionici: tijela državne uprave, potrošači, proizvođači, distributeri i nevladine organizacije)
- ⊙ Na temelju objektivnosti i nediskriminacijskog kriterija i dostupnosti svih zainteresiranih strana

# Kriterij odabira (I)

Korištenje tehničke specifikacije za:

- ⊙ Nove direktive o nabavi potiču naručitelje da odaberu ekonomski najpovoljniju ponudu – umjesto najjeftinije ponude
  - ⊙ Naručitelj može dodjeliti ugovor na temelju: kvalitete, cijene, tehničke prednosti, estetskih i funkcionalnih osobina, okolišnog angažmana, tekućih troškova, isplativosti, usluga nakon prodaje i tehničke pomoći, datumu isporuke i razdoblje isporuke ili razdoblje završetka itd.
- 

# Kriterij odabira (II)

- (1) Kriterij odabira mora imati veze sa predmetom nabave
  - (2) Kriterij odabira ne smije omogućiti neograničenu slobodu izbora (provjerljivost)
  - (3) Kriterij dodjele nesmije biti kriterij odabira (npr. prijašnja iskustva iz natječaja ili njihova tehnička i financijska sposobnost)
  - (4) Kriterij dodjeljivanja mora poštovati zakone (npr. princip nediskriminacije)
- 

# Kriterij odabira



Naručitelj preferira gospodarske subjekte koji nude samo jednu specifičnu oznaku.



Ponuditelj dobiva dodatne bodove reciklirani papir koristi za uredske i sanitarne svrhe




Ponuditelj dobiva dodatne bodove ako koristi energetske efikasne strojeve - EURO 5 vozila



Ponuditelj dobiva dodatne bodove ako nudi najniže emisije

# Klauzule ugovora

- ⊙ Služe da naručitelj i ponuditelj odredili na koji način treba ugovor biti izvršen
  - ⊙ Moraju biti povezane s predmetom nabave ugovora
  - ⊙ Moraju biti naznačene u pozivu za nadmetanje ili u natječajnoj dokumentaciji
  - ⊙ Mogu uzeti u obzir ekonomske, inovacijske, okolišno povezane, društvene uvjete
- 

# Kriteriji izvršenja ugovora



Gospodarski subjekti su dužni dokazati usklađenost s klauzulama ugovora tokom postupka nabave



Dobra moraju biti dostavljena izvan vrhunca prometne gužve kako bi se smanjila prometna začepljenost



Dobavljač će preuzeti ambalažu i reciklirati te ju ponovo upotrijebiti



Osoblje treba biti obučeno za kontrolu utjecaja na okoliš i upoznato s politikom zaštite okoliša u okružju u kojem će raditi

# Sadržaj

- 1) Proces nabave
- 2) Kriterij za nadmetanje
- 3) **Uvjeti sposobnosti**
- 4) Monitoring



# Postupak verifikacije

## Dokazi

- ⊙ Oznake mogu biti trežene kao sredstva dokazivanja uvjeta u tehničkoj specifikaciji, kriteriju dodjeljivanja ili mogućnosti provedbe uvjeta ugovora (vidi prethodne slajdove):
  - Povezane s predmetom nabave;
  - Primjerene da definiraju karakteristike robe, usluga ili radova;
  - Bazirane na povjerljivosti i nediskriminaciji;
  - Utvrđene na otvorenom i transparentnom postupku;
  - Dostupne svim zainteresiranim stranama;





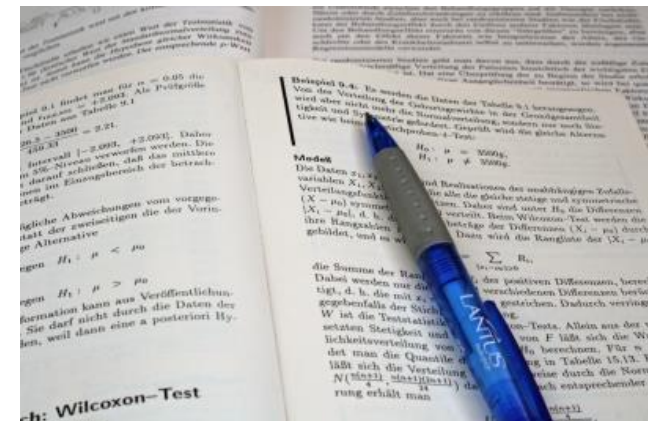
# Postupak verifikacije

## Dokazivanje ekvivalencije

- ⊙ Da bi dokazali ekvivalentnost, moguće je od ponuditelja tražiti da osigura dokaz od treće strane.
  - Druga sredstva dokazivanja, kao tehnička dokumentacija proizvođača, trebala bi biti također dopuštena kada gospodarski subjekt nema pristup certifikatima ili rezultatima testova ili ih nisu u mogućnosti prikupiti u danom vremenskom roku, omogućujući da gospodarski subjekt sklopi ugovor o isporuci robe, usluge ili radova ako ispunjava kriterije postavljene u tehničkim specifikacijama, kriteriju dodjele ili uvjetima izvođenja ugovora

# Potvrde Metode

- Članak 60 Direktive o nabavi odnosi se na sredstva za dokazivanje koja se koriste za kriterij odabira i Dodatak XII sa popisom
- Kada traži određeni sustav upravljana okolišem, naručitelj se poziva na EMAS ili njemu sličnim



# Sadržaj

- 1) Proces nabave
- 2) Kriterij za nadmetanje
- 3) Uvjeti sposobnosti
- 4) **Monitoring**



# Monitoring

## Postupak nabave



- Procjena napretka traži efektivan sustav monitoringa, kao vođenje računa o „zelenim” ponuditeljima
- Monitoring bi trebao uključiti informacije o utjecaju nabave na okoliš
- Nekoliko zemalja članica EU razvijaju sheme monitoringa ZJN
- Preporučaju se aktivnosti revizije ZJN (ograničavanje, ispravljanje, poboljšanje, određivanje budućih ciljeva)

# Monitoring

## Postupak nabave

- ⊙ Imati klauzulu o zaštiti okoliša u ugovoru je efektivno samo ukoliko se prati pridržavanje tih klauzula. To praćenje može se ostvariti na različite načine:
  - ⊙ Dobavljač može biti zatražen da dostavi dokaze o pridržavanju
  - ⊙ Naručitelj može raditi provjere na licu mjesta
  - ⊙ Treća strana može biti ugovorena da prati izvršavanje
  - ⊙ U ugovoru bi trebale biti definirane kazne i nagrade za nepridržavanje odnosno za pridržavanje